

Styring og kontroll

v/ seniorrådgiver Susanne Rynning Moshuus og seniorrådgiver Ragnhild Spigseth

Lovens formål

Folkevalgte organer

Valgbarhet og
suspensjon

Godtgjøring og
velferdsgoder

Saksbehandling i
folkevalgte organer

Nye tolkningsuttalelser

Styring og kontroll

Interkommunalt
samarbeid

Økonomi-
bestemmelsene

Endringer i
eigedomsskattelova

Hvorfor er god styring og god kontroll viktig?

Kommunene leverer viktige velferdstjenester til alle

Kommunene har viktige oppgaver som myndighetsutøver

Kommunene har ansvaret for fellesskapets penger

Kommunens egenkontroll

God egenkontroll kan sikre at

- kommunale oppgaver utføres til beste for innbyggerne
- hensiktsmessig bruk av fellesskapets ressurser
- kommunestyret kan ivareta sitt overordnede kontrollansvar
- bedre økonomistyring
- bedre etterlevelse av lovkrav
- forebygge risiko for misligheter
- styrke tilliten til kommunen

Kommunestyret

Folkevalgt kontroll

Kontrollutvalg

Revisjon

Administrativ
kontroll

Kommunedirektør
Internkontroll

Styrket egenkontroll - de viktigste endringene

- Eierskapsmelding
- Innsynsrett overfor private leverandører
- Styrke kontrollutvalget
- Utvidelse av regnskapsrevisors ansvar og oppgaver
- Mer forvaltningsrevisjon
- Eierskapskontroll
- Ny og bedre internkontrollbestemmelse
- Rapport til kommunestyret om internkontroll og tilsyn

Eierskapsmelding

§ 26-1

- Krav om eierskapsmelding
- Eierskapsmeldingen skal inneholde:
 - Prinsipper for eierstyring
 - Oversikt over selskaper, foretak eller andre virksomheter som kommunen har eierinteresser i
 - Formål med kommunens eierinteresser

Utvidet innsynsrett overfor private leverandører

§23-6 og §24-10

- Kontrollutvalg og revisor får rett til nødvendig innsyn og undersøkelser overfor de som utfører oppgaver på vegne av kommunen.
- For å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Styrke kontrollutvalget. Hva er nytt?

Minimum fem medlemmer.

Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller gruppe som ordføreren.

Personer med sentrale verv eller stillinger i *kommunale selskaper*, *interkommunale politiske råd* og *kommunale oppgavefelleskap* kan ikke velges til utvalget.

Styrke kontrollutvalgets selskapskontroll

- Felles plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon
- Eierskapskontroll blir en revisjonsoppgave –
og dermed underlagt krav om god kommunal revisjonsskikk

Revisjon

- Regnskapsrevisjon
 - Mandatet utvides med bl.a.: Etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen (§ 24-9)
- Forvaltningsrevisjon
 - Sikre nødvendig forvaltningsrevisjoner. Krav om plan. (§ 23-3)

Internkontroll

- Ny og mer omfattende bestemmelse om internkontroll som kan erstatte internkontrollregulering i særlovgivningen.
- Mål:
 - styrke internkontrollen for å sikre etterlevelse av lover og forskrifter
 - mer samordnet og forenklet regelverk

Begrepet internkontroll

- Defineres ikke i loven
- Loven angir hva som kreves som et minimum av internkontroll etter kommuneloven
- Kommunen kan gjøre mer – på bakgrunn av andre lovkrav – eller etter eget initiativ

Krav til internkontroll

§25-1 første og andre ledd

- Krav om internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.
- Kommunedirektøren er ansvarlig.
- Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold

Krav til internkontroll - II

§25-1 tredje ledd

- Beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- Rutiner og prosedyrer
- Avvik og risiko for avvik
- Dokumentere internkontrollen
- Evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll

Statlig tilsyn med internkontroll

- Fortsatt krav til hjemmel i særlov.
- Lovlighetstilsyn.
- Tilsyn med at internkontrollbestemmelsens minstekrav er fulgt.

Rapportering til kommunestyret om internkontroll og tilsyn

§ 25-2

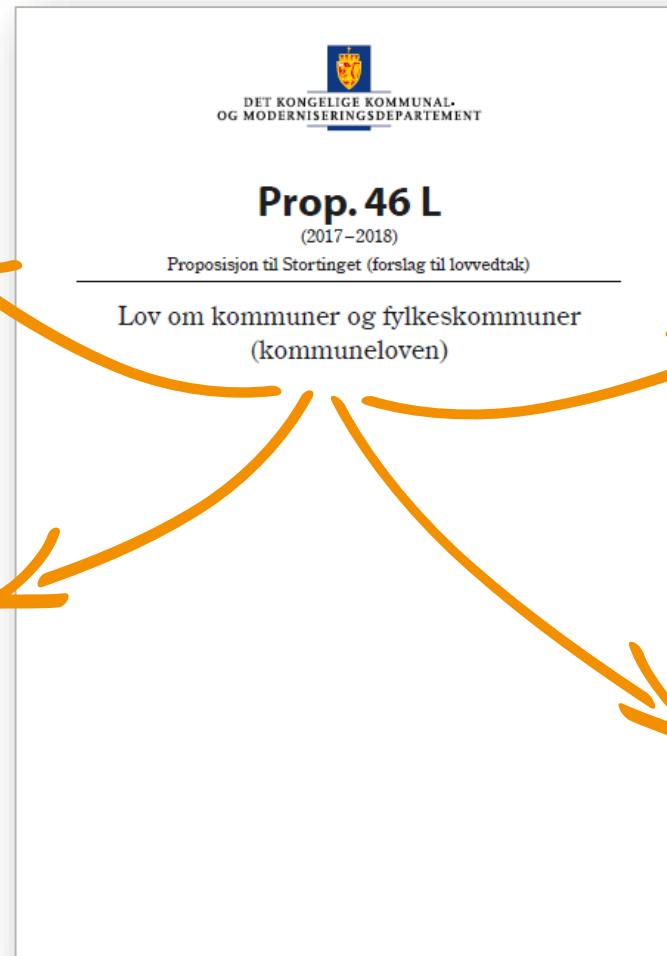
- Plikt til å rapportere minst én gang i året om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn
- For å legge bedre til rette for at kommunestyret kan ta det ansvaret de har som øverste organ i kommunen

Oppsummert om egenkontroll

Styrket egenkontroll for bedre utføring av oppgaver og bedre bruk av ressurser.

- Bedre og mer effektiv internkontroll.
- Tydeligere og mer samordnet regulering av internkontroll.

Styrket styring og kontroll med private aktører.

Flere rapporter fra egenkontrollen som er nyttige også ved tilsyn.

Styring og kontroll

v/ seniorrådgiver Susanne Rynning Moshuus og seniorrådgiver Ragnhild Spigseth

Lovens formål

Folkevalgte organer

Valgbarhet og
suspensjon

Godtgjøring og
velferdsgoder

Saksbehandling i
folkevalgte organer

Nye tolkningsuttalelser

Styring og kontroll

Interkommunalt
samarbeid

Økonomi-
bestemmelsene

Endringer i
eigedomsskattelova

Lovlighetskontroll – kapittel 27

- I hovedsak en videreføring av gjeldende rett
- Endringene:
 - Forskriftsbestemmelser løftet inn i lovtekst
 - *Særlige grunner* for lovlighetskontroll av eget initiativ
 - Begrepet vedtak brukes

Når kan det gjøres lovlighetskontroll?

- Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig
- Må fremmes innen tre uker etter av vedtaket ble truffet
- Fylkesmannen kan gjøre lovlighetskontroll av eget initiativ
 - Kravet om *særlige grunner* kodifiseres

Hvilke avgjørelser kan lovlighetskontrolleres?

- Kan prøves:
 - Endelige vedtak som er truffet av folkevalgt organ eller administrasjonen
 - Vedtak om åpne eller lukkede møter
 - Vedtak som gjelder habilitet
- Kan ikke prøves:
 - Andre prosessledende avgjørelser
 - Ansettelse, oppsigelse og avskjed
 - Anskaffelser

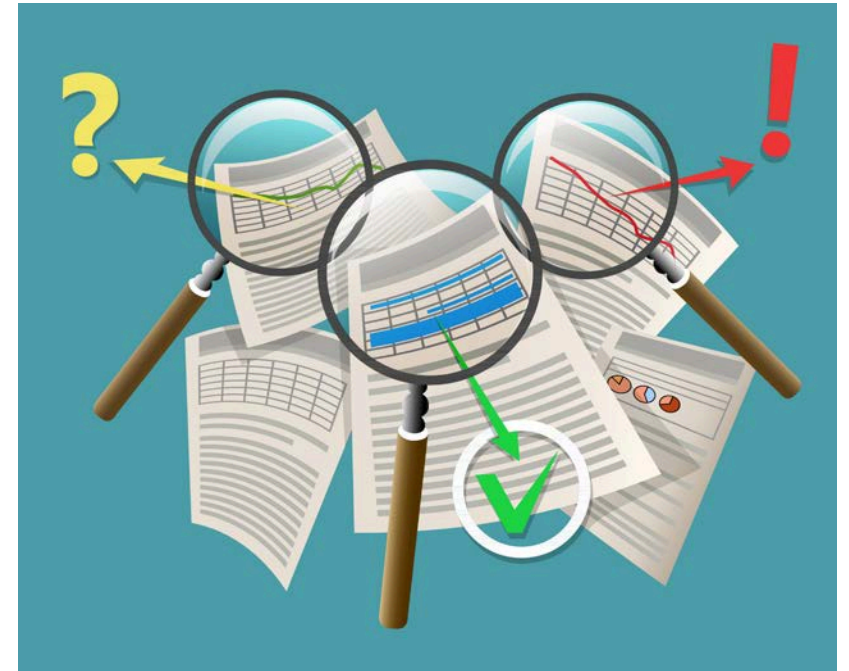
Innhold i lovlighetskontrollen

- Ved lovlighetskontroll vurderes:
 - Lovlig innhold
 - Personell kompetanse
 - Har blitt til på lovlig måte
- Kun offentligrettslige sider kan kontrolleres
- Som hovedregel ikke oppsettende virkning
- Ikke lovlig vedtak skal oppheves

Opplysningsplikt ved lovlighetskontroll

- Departement/fylkesmannen kan
 - Kan be om opplysninger om enkeltsaker
 - Rett til innsyn i saksdokumenter

Statlig tilsyn med kommunene

- De grunnleggende prinsippene og rammene for statlig tilsyn med kommunene ligger fast
- Ny kommunelov viderefører
 - Forholdet mellom kommunelov og særlov
 - Virkeområdet
 - Tilsyn skal være lovlighetstilsyn

Saksbehandlingsregler

Innsyn og
undersøkelser

Pålegg om
retting

Partsrettigheter

Partsrettigheter § 30-5

- Kommunen får like partsrettigheter som et privat tilsynsobjekt
 - Forvaltningslovens regler om saksbehandling ved enkeltvedtak gjøres gjeldende i hele tilsynsprosessen
 - Forvaltningsloven § 14 gjøres gjeldende (relevant for pålegg om utlevering av dokumentasjon)

Pålegg om retting § 30-4

- Rettefrist i dagens § 60 d annet ledd tas bort
- Forvaltningslovens regler om forhåndsvarsel ivaretar hensynene bak rettefristen
- Det blir tydelig fra hvilket tidspunkt tilsynsmyndigheten har fattet vedtak, og når kommunen eventuelt kan klage

Samordning av tilsyn

- Tilsyn med kommuneplikter og aktørplikter
- Planlagt tilsyn
- To bestemmelser i §§ 30-6 og 30-7
 - Fylkesmannens samordningsoppgave og forholdet mellom FM og andre tilsynsmyndigheter
 - Forholdet mellom tilsynsmyndighet og kommune

Samordning av statlige tilsynsmyndigheter § 30-6

- FM skal samordne tilsyn og skal vurdere det samlede omfanget av tilsyn
- Tilsynsplaner skal sendes til FM, og **FM kan fastsette frist**
- Varsel om reaksjoner pålegg/sanksjoner som har vesentlige virkninger for kommunen
- **FM skal formidle til andre tilsynsmyndigheter sin vurdering av situasjonen i enkeltkommuner og i fylkeskommunen**

Samordning mellom statlig tilsynsvirksomhet og kommuner eller fylkeskommuner § 30-7

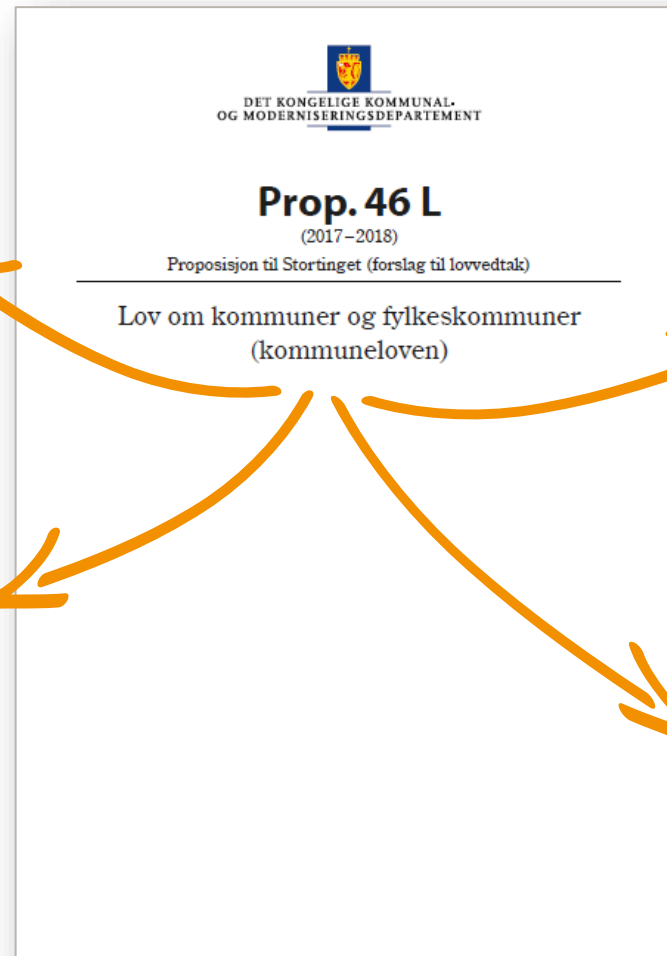
- Fylkesmannen skal drøfte med kommunene prioritering og gjennomføring av planlagte tilsyn
- Alle statlige tilsynsmyndigheter skal ta hensyn til
 - det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommune
 - til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter
- Dialog med kommunen før evt vedtak om reaksjoner med vesentlige virkninger for kommunen

Oppsummert om lovlighetskontroll og tilsyn

Reglene om lovlighetskontroll videreføres.

Bare der det er særlige grunner kan fylkesmannen gjøre lovlighetskontroll av eget tiltak.

Rammene for statlig tilsyn videreføres.

Endringer på tilsyn:

- Kommunen får partsrettigheter.
- Fylkesmannens rolle med å samordne statlig tilsyn styrkes